

Motion till riksdagen 2009/10:Ju391

av Désirée Pethrus Engström (kd)

Våld mot kvinnor

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att arbeta för en nollvision för att helt avskaffa mäns våld mot kvinnor.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om åtgärder för att minska utsattheten för våld bland äldre kvinnor och kvinnor med funktionsnedsättning.¹
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att missbrukande kvinnors våldsutsatthet bör uppmärksammas inom kommuner.¹
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att en samtyckeslagstiftning i någon form snarast bör införas i svensk lagstiftning.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att polisen bör ges ökade resurser för att arbeta förebyggande mot våld mot kvinnor.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att hotade kvinnor ska erbjudas trygghetspaket, larm, pepparsprej och kurser i självförsvar.

Fel! Okänt namn på

¹ Yrkandena 2 och 3 hänvisade till SoU.

Motivering

Våld mot kvinnor har länge setts som en privatsak, men på senare år har problemet fått allt mer uppmärksamhet i medier och i samhällsdebatten. Våld mot kvinnor är ett samhällsproblem på samma sätt som exempelvis den segregerade arbetsmarknaden med kvinnors låga löner till följd.

Vi kan aldrig acceptera att tiotusentals kvinnor varje år misshandlas i det egna hemmet av en man som de har en nära relation till. En nolltolerans mot våld mot kvinnor måste skapas och implementeras i hela samhället. Kompetens om vålds- och sexualbrott mot kvinnor måste öka inom samtliga myndigheter. Samarbetet mellan rättsväsendet och berörda myndigheter behöver intensifieras och utvecklas och handläggningen bli effektivare. Utbildning av polis, åklagare och domare behöver öka och kunskaperna om orsakerna till våldsbrott mot kvinnor och om hur våldet påverkar offret ska vara ett prioriterat område. Landets kvinnojourer och mansjourer ska ses som en stor tillgång och resurs.

Särskilt allvarliga är de fall där vårlösa drabbas av våld, till exempel äldre, personer med funktionsnedsättning eller barn. Forskning visar att det är de mest omsorgs- och vårdkrävande äldre som bor på institution som löper störst risk för att utsättas för våld och övergrepp. Vården måste därför ges utökade resurser så att personalen får tid att ägna sig åt patienterna och inte bara vårda dem fysiskt utan också se till deras sociala behov. Vårdpersonalen måste också erbjudas kompetensutveckling inom detta område.

Funktionshindrade kvinnor är överrepresenterade bland dem som drabbas av sexuella övergrepp och sexuellt våld. En del av dessa kvinnor vittnar om hur vissa män erotiserar deras funktionsnedsättning. Kvinnan har svårt att sätta gränser och söker kärlek och omtanke. Kvinnor som utsätts för sexuella övergrepp får allt svårare att värna om sin integritet och blir därför lätt ett offer. För att minimera våldsutövandet mot kvinnor med funktionsnedsättning är det därför viktigt att de har flera olika vård- och stödkontakter.

En grupp som ofta glöms bort är kvinnor med missbruksproblem som ofta dessutom utsätts för våld. Personal som möter dessa våldutsatta och vårlösa kvinnor måste också erbjudas kompetensutveckling inom detta område. Att missbruksvården oftast ses som könsneutral gör att dessa speciella behov lätt missas. Behandlingen måste kunna ta hänsyn till övergrepp och ge kvinnorna chans att bearbeta trauma och sorg.

Våld mot kvinnor

Varje år mister ett drygt tjugotal kvinnor i Sverige livet på grund av att de utsätts för våld av en man som de har eller har haft en nära relation till. År 2001 anmäldes ungefär 20 000 misshandelsbrott mot kvinnor i Sverige. Endast var femte anmälan leder fram till ett åtal. Två tredjedelar av de våldsbrott som begås mot kvinnor utförs av en för henne redan bekant person och ofta begås denna misshandel i det egna hemmet. Cirka 30 procent av kvinnorna som polisanmäler våldet har tidigare anmält mannen för misshandel.

Fel! Okänt namn på

Våldsbrott mot kvinnor är ett problem som sträcker sig över alla sociala skikt i samhället. Undersökningar har visat att många fall av misshandel mot kvinnor avslutas med en våldtäkt. Misshandel mot kvinnor börjar ofta i samband med en graviditet. Våldsbrotten och hoten om misshandel mot kvinnor påverkar naturligtvis kvinnors hälsa, såväl fysiskt som psykiskt, mycket negativt. Viktigt att påpeka är att våldet inte enbart utgör ett fysiskt hot utan också ett psykiskt. Risken att hamna i en depression är stor och närmare 36 procent av de kvinnor som i Sverige utsatts för våldsbrott har funderat på att ta sitt liv.

Våldtäkt

Under de senaste 20 åren har antalet polisanmälda våldtäkter mer än fyrdubbplats i Sverige. Lagändringar har ökat anmälningsbenägenheten, men bedömningen är även att det faktiska antalet fall ökat. Enligt statistiken är det idag bara 12 procent av de brottsoffer som anmäler våldtäkt som får sin sak prövad i domstol. Brottsförebyggande rådets statistik över våldsbrott mot barn omfattar endast barn upp till 15 år. Våldsbrott mot unga kvinnor i åldrarna 16–18 har vi svårare att få fram, vilket skapar ett mörkertal. År 2008 anmäldes över 5 300 våldtäkter. Nästan 30 procent av de anmälda våldtäkterna har begåtts mot offer som varit under 18 år.

Mörkertalet för antalet anmälda våldtäkter beräknas vara mycket stort. Många kvinnor som blivit utsatta för en våldtäkt väljer att inte anmäla brottet. Detta beror på många saker. Det kan handla om misstro mot statliga institutioner, att kvinnan upplever att en anmälan och eventuell rättegång innebär alltför stora personliga kostnader eller att kvinnan är rädd för att utsättas för repressalier från gärningsmannen.

Det är viktigt att samhällets och rättsväsendets attityd gentemot våldtäktsoffer förändras genom ökad kunskap och att rättsprocessen ska granska förövarens beteende i samband med en våldtäkt och inte offrets. Det är bra att regeringen nu på allvar utreder frågan om samtyckeslagstiftning. Det är hög tid att införa någon form av samtyckeslagstiftning, i enlighet med EU:s lagstiftning.

Polis, åklagare och trygghetspaket

Det är av största vikt att åtgärder vidtas som dels förebygger våldet, dels säkerställer den misshandlade kvinnans trygghet och säkerhet. För att detta ska kunna uppnås måste samarbetet mellan berörda myndigheter fördjupas och handläggningen bli effektivare. Välutbildade poliser med kunskaper om orsakerna till våldsbrott och om hur våldet påverkar offret kan positivt bidra till kvinnans fortsatta agerande och hennes möjligheter att bli av med det ständiga hotet om misshandel. Både polis och åklagare kan fortfarande göra mer i arbetet med att bekämpa våldet mot kvinnor. Hela rättskedjan måste arbeta snabbare och effektivare.

Fel! Okänt namn på

Vikten av dokumentering och bevissäkring är stor. Det ska finnas tillgång till en videokamera i varje polisbil för dokumentering av misshandelsskador och brottsplatser. Hotade kvinnor ska, utan väntetid, erbjudas trygghetspaket och larm. Hotade kvinnor ska även ha rätt att bära och använda pepparsprej. De bör även erbjudas träning i självförsvar om de så önskar. Självförsvar handlar i grunden om mycket mer än att lära sig metoder för att handgripligt skydda sig mot anfall. Det första ledet innebär att ge självförtroende och stärka skyddet av den egna integriteten.

Avslutning

För att uppnå den nollvision som förespråkas i inledningen av denna motion finns det oerhört mycket som måste göras. Denna motion tar upp ett par viktiga steg men är långt ifrån heltäckande. I grunden handlar det om att samhället måste stå upp för utsatta kvinnor, och det kan och ska göras på flera olika sätt.

Stockholm den 6 oktober 2009

Désirée Pethrus Engström (kd)